

POSTANOWIENIE

Dnia 28 sierpnia 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący - Sędzia Marzena Konsek-Bitkowska (spr.)

Sędzia Katarzyna Polańska-Farion

Sędzia (del.) Agnieszka Wachowicz-Mazur

po rozpoznaniu w dniu 28 sierpnia 2020 r. w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa A [REDAKTOWANO] M [REDAKTOWANO]

przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Ministra Finansów

o zapłatę

na skutek apelacji powódki od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 20 marca 2019 r., sygn. akt I C 294/18

postanawia:

1. zwrócić się do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym i rozstrzygnięcie w przedmiocie następującego pytania:

Czy zgodnie z art. 2 dyrektywy 2005/14/WE z dnia 11 maja 2005 roku zmieniającej dyrektywy Rady 72/166/EWG, 84/5/EWG, 88/357/EWG i 90/232/EWG oraz dyrektywę 2000/26/WE Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczące ubezpieczenia w zakresie odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów mechanicznych – Państwo Członkowskie, które ustanowiło okres przejściowy na dostosowanie minimalnych sum gwarancyjnych, miało obowiązek podnieść sumy gwarancyjne do co najmniej połowy kwot określonych w zmienionym artykule 1 ustęp 2 dyrektywy 84/5/EWG w ciągu 30 miesięcy od upływu terminu do wykonania dyrektywy:

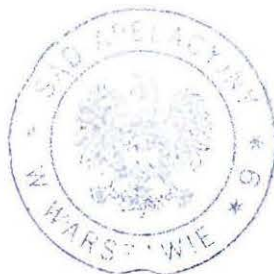
- w odniesieniu do wszystkich umów ubezpieczenia komunikacyjnego obowiązujących po upływie wskazanych 30 miesięcy, w tym także umów zawartych przed dniem 11 grudnia 2009 roku, ale obowiązujących nadal po tej dacie - w odniesieniu do zdarzeń szkodowych zaistniałych po dniu 11 grudnia 2009 roku,
- czy też wyłącznie w odniesieniu do nowych umów ubezpieczenia komunikacyjnego, zawieranych po 11 grudnia 2009 roku?

2. Na podstawie art. 177 § 1 pkt 3¹ k.p.c. zawiesić postępowanie apelacyjne.

Katarzyna Polańska – Farion

Marzena Konsek-Bitkowska

Agnieszka Wachowicz-Mazur

Na oryginale właściwe podpisy
Za zgodność
STARSZY SEKRETARZ SĄDOWY
Marta Puszczarska

UZASADNIENIE

Przedmiot i podstawa prawna odesłana prejudycjalnego

Art. 2 dyrektywy 2005/14/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 maja 2005 r. zmieniającej dyrektywy Rady 72/166/EWG, 84/5/EWG, 88/357/EWG oraz dyrektywę 2000/26/WE Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącej ubezpieczenia w zakresie odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów mechanicznych (Dz. Urz. UE L 149/14; dalej powoływana jako: „dyrektywa 2005/14”) w zw. z artykułem 29 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/103/WE z dnia 16 września 2009 r. (Dz. Urz. UE L 233/11; dalej: „dyrektywa 2009/103”) w sprawie ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów mechanicznych i egzekwowania obowiązku ubezpieczania od takiej odpowiedzialności.

Art. 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Przedmiot sporu

1. Przedmiotem sporu jest roszczenie skierowane przeciwko Skarbowi Państwa o odszkodowanie z tytułu naprawienia szkody wywołanej nieprawidłową, niepełną implementacją dyrektywy 2005/14.

Stan faktyczny sprawy

2. W dniu 12 października 2010 r. na drodze wojewódzkiej 707 w Polsce doszło do katastrofy drogowej – zderzenia czołowego pojazdów Volkswagen Transporter i Volvo FL, w wyniku którego śmierć poniosło 16 osób, w tym C■■■■ N■■■■ oraz sprawca wypadku - kierowca Volkswagena Transportera, który posiadał ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych na podstawie umowy ubezpieczenia zawartej na okres od 8 grudnia 2009 r. do 7 grudnia 2010 r. z UNIQA Towarzystwem Ubezpieczeń S.A. z siedzibą w Łodzi (dalej powoływany jako: „UNIQA”), nr polisy OC 347A407227.

3. W związku ze śmiercią C■■■■ M■■■■, jej córka - powódka A■■■■ M■■■■ ■■■■■ zgłosiła w dniu 2 marca 2011 r. szkodę do UNIQA, żądając zadośćuczynienia i odszkodowania. W toku postępowania likwidacyjnego powódka uzyskała od UNIQA ostatecznie kwotę ■■■■■ zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdę niemajątkową na podstawie

art. 446 § 4 Kodeksu cywilnego oraz [REDAKTED] zł tytułem odszkodowania za znaczne pogorszenie jej sytuacji życiowej na art. 446 § 3 Kodeksu cywilnego.

4. A [REDAKTED] M [REDAKTED] została ostatecznie powiadomiona przez UNIQUA, że doszło do wyczerpania sumy gwarancyjnej z polisy OC nr 347A407227.

Żądania pozwu i stanowiska stron

5. Powódka domaga się od Skarbu Państwa odszkodowania w wysokości [REDAKTED] zł wraz z odsetkami za opóźnienie, tytułem naprawienia szkody wywołanej niepełną implementacją dyrektywy 2005/14. Podnosi ona, że w przypadku prawidłowej implementacji uzyskałaby dodatkowo [REDAKTED] zł zadośćuczynienia za krzywdę doznaną wskutek śmierci matki. Wadliwa implementacja pozbawiła ją możliwości uzyskania tego świadczenia od UNIQA, co oznacza wyrządzenie przez pozwanego szkody w majątku powódki w takiej wysokości.

6. Powódka uważa, że Państwo Polskie było zobowiązane transponować przepisy dyrektywy 2005/14 w taki sposób, aby od dnia 11 grudnia 2009 r. suma gwarancyjna we wszystkich umowach obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych wynosiła w przypadku szkód na osobie 2 500 000 euro na jedno zdarzenie szkodowe. Tymczasem ustawa z dnia 24 maja 2007 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych oraz ustawy o działalności ubezpieczeniowej zróżnicowała zakres ochrony w ten sposób, że poziom ochrony poszkodowanych w wyniku zdarzeń szkodowych, które zaszły pomiędzy 11 grudnia 2009 r. a grudniem 2010 r. zależał od tego, w jakiej dacie zawarto umowę ubezpieczenia. W tym okresie funkcjonowały bowiem zarówno umowy zawarte począwszy od 11 grudnia 2009 r. przewidujące sumę gwarancyjną w wysokości 2 500 000 euro, jak i umowy zawarte przed 11 grudnia 2009 roku, w których suma gwarancyjna wynosiła tylko 1 500 000 euro.

7. Pozwany Skarb Państwa - Minister Finansów żąda oddalenia powództwa. Utrzymuje, że implementacja dyrektywy była prawidłowa. Powołuje się na zasadę *lex retro non agit*, a ponadto wskazuje, że toczyło się postępowanie Komisji Europejskiej przeciwko Polsce w sprawie naruszenia nr 2014/2146, dotyczące uchybień przy implementacji dyrektywy 2005/14, jednak w dniu 28 kwietnia 2016 r. Komisja podjęła decyzję o zamknięciu tego postępowania. Pozwany stoi na stanowisku, że Komisja tym samym uznała, że nie doszło do naruszenia prawa unijnego.

Właściwe przepisy prawa unijnego

8. Dyrektywa 2005/14.

Artykuł 2

Zmiany dyrektywy 84/5/EWG

Artykuł 1 dyrektywy 84/5/EWG otrzymuje brzmienie:

"Artykuł 1

1. Ubezpieczenie, o którym mowa w art. 3 ust. 1 dyrektywy 72/166/EWG, pokrywa obligatoryjnie zarówno szkody majątkowe, jak i szkody na osobie.

2. Bez uszczerbku dla możliwości ustanowienia przez Państwa Członkowskie wyższych sum gwarancyjnych, każde Państwo Członkowskie wymaga obowiązkowego ubezpieczenia co najmniej w zakresie następujących kwot:

a) w przypadku szkód na osobie, minimalna suma gwarancyjna w wysokości 1.000.000 EUR na jednego poszkodowanego lub 5.000.000 EUR na jedno zdarzenie szkodowe, niezależnie od liczby poszkodowanych;

b) w przypadku szkód materialnych 1.000.000 EUR na jedno zdarzenie szkodowe, niezależnie od liczby poszkodowanych.

Jeśli zajdzie taka potrzeba, Państwa Członkowskie mogą ustanowić okres przejściowy trwający do pięciu lat na dostosowanie minimalnych sum gwarancyjnych do kwot przewidzianych w niniejszym ustępie, liczony od upływu terminu do wykonania dyrektywy 2005/14/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 maja 2005 r. zmieniającej dyrektywy Rady 72/166/EWG, 84/5/EWG, 88/357/EWG oraz 90/232/EWG oraz dyrektywę 2000/26/WE Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczące ubezpieczenia w zakresie odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów mechanicznych.

Państwa Członkowskie, które ustanowią taki okres przejściowy poinformują o tym Komisję i wskażą czas trwania tego okresu.

W ciągu 30 miesięcy od upływu terminu do wykonania dyrektywy 2005/14/WE Państwa Członkowskie podniosą sumy gwarancyjne do co najmniej połowy kwot określonych w niniejszym ustępie."

9. Dyrektywa 2009/103.

Artykuł 29 Uchylenie

Dyrektywy 72/166/EWG, 84/5/EWG, 90/232/EWG, 2000/26/WE i 2005/14/WE, zmienione dyrektywami, o których mowa w załączniku I część A, zostają uchylone bez

uszczerbku dla zobowiązań państw członkowskich odnoszących się do terminów transpozycji do prawa krajowego i terminów rozpoczęcia stosowania dyrektyw określonych w załączniku I część B. (...)

Właściwe przepisy prawa krajowego

10. Ustawa z dnia 24 maja 2007 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych oraz ustawy o działalności ubezpieczeniowej (Dz. U. Nr 102, poz. 691, dalej jako: „ustawa z dnia 24 maja 2007 r.”)

Artykuł 1

W ustawie z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. Nr 124, poz. 1152, z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

ust. 1 (...)

ust. 2) w art. 36 ust. 1 otrzymuje brzmienie: 1. Odszkodowanie ustala się i wypłaca w granicach odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierującego pojazdem mechanicznym, najwyżej jednak do ustalonej w umowie ubezpieczenia sumy gwarancyjnej. Suma gwarancyjna nie może być niższa niż równowartość w złotych:

1) w przypadku szkód na osobie - 5 000 000 euro w odniesieniu do jednego zdarzenia, którego skutki są objęte ubezpieczeniem bez względu na liczbę poszkodowanych,

2) w przypadku szkód w mieniu - 1 000 000 euro w odniesieniu do jednego zdarzenia, którego skutki są objęte ubezpieczeniem bez względu na liczbę poszkodowanych

- ustalana przy zastosowaniu kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski obowiązującego w dniu wyrządzenia szkody. (...)

Artykuł 3

Do umów ubezpieczenia zawartych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.”

Artykuł 5

W przypadku umów ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych oraz umów ubezpieczenia OC rolników wysokość minimalnej sumy gwarancyjnej wynosi równowartość w złotych:

1) w odniesieniu do umów zawieranych w okresie do dnia 10 grudnia 2009 r.:

a) w przypadku szkód na osobie - 1.500.000 euro w odniesieniu do jednego zdarzenia, którego skutki są objęte ubezpieczeniem bez względu na liczbę poszkodowanych,

b) w przypadku szkód w mieniu - 300.000 euro w odniesieniu do jednego zdarzenia, którego skutki są objęte ubezpieczeniem bez względu na liczbę poszkodowanych

- ustalana przy zastosowaniu kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski obowiązującego w dniu wyrządzenia szkody;

2) w odniesieniu do umów zawieranych w okresie od dnia 11 grudnia 2009 r. do dnia 10 czerwca 2012 r.:

a) w przypadku szkód na osobie - 2.500.000 euro w odniesieniu do jednego zdarzenia, którego skutki są objęte ubezpieczeniem bez względu na liczbę poszkodowanych,

b) w przypadku szkód w mieniu - 500.000 euro w odniesieniu do jednego zdarzenia, którego skutki są objęte ubezpieczeniem bez względu na liczbę poszkodowanych

- ustalana przy zastosowaniu kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski obowiązującego w dniu wyrządzenia szkody.

11. Kodeks cywilny (dalej powoływany jako: k.c.)

Artykuł 446 § 1 Jeżeli wskutek uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia nastąpiła śmierć poszkodowanego, zobowiązany do naprawienia szkody powinien zwrócić koszty leczenia i pogrzebu temu, kto je poniósł. (...)

§ 4. Sąd może także przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Artykuł 417 § 1. Za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa.

Artykuł 417¹ § 4. Jeżeli szkoda została wyrządzona przez niewydanie aktu normatywnego, którego obowiązek wydania przewiduje przepis prawa, niezgodność z prawem niewydania tego aktu stwierdza sąd rozpoznający sprawę o naprawienie szkody.

12. Ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli

Komunikacyjnych (Dz.U. Nr 124, poz. 1152, z późn. zm., dalej: „ustawa o ubezpieczeniach obowiązkowych”):

Art. 19 ust. 1. Poszkodowany w związku ze zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia obowiązkowego odpowiedzialności cywilnej może dochodzić roszczeń bezpośrednio od zakładu ubezpieczeń. (...)

Art. 26 ust. 1. Umowę ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych zawiera się na okres 12 miesięcy, z zastrzeżeniem art. 27.

Dotychczasowy przebieg postępowania cywilnego

13. Wyrokiem z 30 maja 2016 r. Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił powództwo. Sąd uznał, że nie doszło do wyczerpania sumy gwarancyjnej z polisy nr 347A407227, zatem powódka nie odniosła szkody. Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z 31 stycznia 2018 r. uchylił powyższy wyrok i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania. Sąd Apelacyjny ustalił, że doszło ostatecznie do wyczerpania sumy gwarancyjnej, wobec czego Sąd I instancji winien rozpoznać zarzut nieprawidłowej implementacji dyrektywy 2005/14 oraz ustalić czy powódka odniosła szkodę.

14. Wyrokiem z dnia 20 marca 2019 r. Sąd Okręgowy ponownie oddalił powództwo.

15. Odwołując się do art. 417¹ § 4 k.c. Sąd stwierdził, że przepisy nie dają obywatelowi prawa żądania zadośćuczynienia za krzywdę niemajątkową w przypadku zaniechania legislacyjnego. Powódka zaś dochodzi, zdaniem Sądu Okręgowego, zadośćuczynienia a nie odszkodowania.

16. Sąd uznał ponadto, że dyrektywa 2005/14 została implementowana prawidłowo, z zastosowaniem dopuszczalnych okresów przejściowych na podwyższenie sum gwarancyjnych do wysokości połowy docelowej wysokości oraz do ostatecznej wysokości tych sum. Zdaniem Sądu Okręgowego, przewidziany w dyrektywie obowiązek podwyższenia sum gwarancyjnych odnosił się wyłącznie do umów zawieranych po upływie okresów przejściowych, nie obejmował zaś wymogu podwyższenia sumy gwarancyjnej w umowach, które nawiązane zostały przed upływem terminu przejściowego, nawet jeżeli umowy te stanowiły podstawę ochrony ubezpieczeniowej także przez pewien czas po upływie terminu przejściowego. Sąd powołał się na zasadę pewności prawa, zasadę *lex retro non agit* oraz zasadę swobody umów.

17. Ustawodawca polski, który wprowadził wytyczne dyrektywy do polskiego porządku prawnego ustawą z dnia 24 maja 2007 r., która weszła w życie 11 czerwca 2007 r., skorzystał z uprawnień dotyczących okresów przejściowych, przewidując stopniowe podwyższanie sumy gwarancyjnej w art. 5 ustawy, który stanowi w szczególności, że w przypadku umów ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych wysokość minimalnej sumy gwarancyjnej wynosi równowartość w złotych:

- w odniesieniu do umów zawieranych w okresie do dnia 10 grudnia 2009 r. w przypadku szkód na osobie - 1 500 000 euro w odniesieniu do jednego zdarzenia, którego skutki są objęte ubezpieczeniem bez względu na liczbę poszkodowanych,

- w odniesieniu do umów zawieranych w okresie od dnia 11 grudnia 2009 r. do dnia 10 czerwca 2012 r. w przypadku szkód na osobie - 2 500 000 euro w odniesieniu do jednego zdarzenia, którego skutki są objęte ubezpieczeniem bez względu na liczbę poszkodowanych.

18. Tak więc, ustawodawca podwyższył sumę gwarancyjną do połowy docelowej wysokości w odniesieniu do umów zawieranych w okresie od 11 grudnia 2009 r. do 10 czerwca 2012 r. Umowa ubezpieczenia OC pojazdu sprawcy wypadku, w którym zginęła matka powódki, została zawarta 8 grudnia 2009 r. Zastosowanie do niej będzie miał art. 5 pkt 1 ustawy z dnia 24 maja 2007 r., zgodnie z którym minimalna suma gwarancyjna w przypadku szkód na osobie wynosi 1 500 000 euro w odniesieniu do jednego zdarzenia, którego skutki są objęte ubezpieczeniem bez względu na liczbę poszkodowanych.

19. W ocenie Sądu Okręgowego taka implementacja dyrektywy 2005/14 była pełna i niewadliwa.

20. Powódka wniosła apelację od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 20 marca 2019 r., zarzucając w szczególności naruszenie art. 417¹ § 4 k.c. poprzez niezasadne przyjęcie, że pozwany dokonał prawidłowo implementacji dyrektywy 2005/14 do krajowego porządku prawnego.

Uzasadnienie wystąpienia z pytaniami prejudycjalnymi

21. Sąd Apelacyjny wskazuje, że od wydania wyroku Trybunału Sprawiedliwości z dnia 24 października 2013 r. w sprawie C-22/12 nie budzi wątpliwości, iż obowiązkowe ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej wynikającej z ruchu pojazdów mechanicznych musi obejmować zadośćuczynienie za szkody niematerialne poniesione przez osoby bliskie poszkodowanych, którzy zmarli w wypadku drogowym, o ile zadośćuczynienie to jest przewidziane z tytułu odpowiedzialności cywilnej ubezpieczonego przez właściwe prawo

krajowe. Ochrona w tym zakresie obejmuje każdą osobę uprawnioną zgodnie z krajowym prawem odpowiedzialności cywilnej do naprawy szkody spowodowanej przez pojazdy mechaniczne.

22. Polskie prawo przewiduje takie zadośćuczynienie w art. 446 § 4 k.c. Zadośćuczynienie przewidziane w tym przepisie jest objęte obowiązkowym ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych.

23. W ocenie Sądu Apelacyjnego, jeżeli powódka nie otrzymała należnego jej zadośćuczynienia pieniężnego od UNIQA z powodu wyczerpania sumy gwarancyjnej, to w ten sposób powstała szkoda w jej majątku odpowiadająca różnicy między świadczeniem wypłaconym przez UNIQA, a świadczeniem należnym. Jeżeli słuszny okaże się zarzut wadliwej implementacji dyrektywy, za tak powstałą szkodę odpowiadać będzie Skarb Państwa na podstawie art. 417¹ § 4 k.c.

24. Sąd Apelacyjny wskazuje, że zgodnie z motywem 10 dyrektywy 2005/14, jej celem jest zapewnienie ochrony poszkodowanych. Sąd Apelacyjny nie znajduje w dyrektywie 2005/14 żadnych treści, które przemawiałyby za tym, że zwiększona ochrona mogła obejmować tylko część poszkodowanych przez okres roku od upływu 30. miesięcznego okresu przejściowego (i analogicznie – roku od upływu 5. letniego okresu przejściowego). W szczególności brak jest w dyrektywie zapisów, które wprost ograniczałyby obowiązek podwyższenia sumy gwarancyjnej tylko do umów zawartych począwszy od dnia 11 grudnia 2009 r., pomijając całkowicie umowy ubezpieczenia wcześniej zawarte, jednakże obowiązujące nadal przez pewien czas po 11 grudnia 2009 r.

25. Sąd Apelacyjny nie dostrzega racji, które mogłyby uzasadniać zróżnicowanie poziomu ochrony prawnej osób poszkodowanych w tym samym czasie w różnych wypadkach komunikacyjnych, tym bardziej że zróżnicowanie takie zależałoby od przypadku, tj. od daty zawarcia umowy ubezpieczenia obejmującej pojazd sprawcy zdarzenia szkodowego. Sąd nie znajduje argumentów uzasadniających wykładnię prawną dyrektywy zezwalającą na to, aby funkcjonowały równolegle umowy, w których suma gwarancyjna ubezpieczenia obowiązkowego odpowiedzialności cywilnej wynosi 2 500 000 euro oraz umowy, w których wynosi ona znacznie mniej, tj. 1 500 000 euro.

26. Nie przekonuje Sądu Apelacyjnego odwoływanie się przez pozwanego i Sąd Okręgowy do zasady *lex retro non agit*. Zasada ta nie stoi na przeszkodzie modyfikacji trwających stosunków zobowiązaniowych ze skutkiem na przyszłość.

27. Wątpliwe jest też odwoływanie się w tym przypadku do zasady pewności prawa. Długi okres na implementację dyrektywy oraz prawo do skorzystania z okresów przejściowych pozwalały bowiem na przeprowadzenie procesu legislacyjnego w czasie właściwym tak, aby strony umów ubezpieczenia zawieranych w grudniu 2008 r. oraz na przestrzeni 2009 r. miały świadomość, iż w odniesieniu do zdarzeń szkodowych, które wystąpią począwszy od 11 grudnia 2009 r., zwiększy się poziom udzielonej ochrony. To pozwoliłoby ubezpieczycielom dostosować poziom składki ubezpieczeniowej do wysokości nowej sumy gwarancyjnej. Wprowadzenie nowej sumy gwarancyjnej do wszystkich umów ubezpieczenia ze skutkiem od dnia 11 grudnia 2009 r. mogło się zatem odbyć z poszanowaniem zasady pewności prawa.

28. Z powyższych względów Sąd Apelacyjny skłania się ku wykładni art. 2 dyrektywy 2005/14, którą proponuje powódka.

29. Nie budzi wątpliwości Sądu Apelacyjnego to, że rezultat zamierzony w art. 2 dyrektywy 2005/14 obejmował przyznanie jednostkom określonych uprawnień. Celem tego przepisu było zwiększenie poziomu ochrony poszkodowanych, m.in. poprzez podwyższenie sum gwarancyjnych w umowach ubezpieczenia. Gdyby zatem okazało się, że Państwo Polskie implementowało dyrektywę w sposób niepełny, a przez to wadliwy, to niewątpliwie zostałaby spełniona pierwsza przesłanka odpowiedzialności odszkodowawczej (w tym względzie Sąd Apelacyjny odwołuje się do wyroku Trybunału Sprawiedliwości z dnia 19 listopada 1991 r., w połączonych sprawach C-6/90 i C-9/90, w szczególności wskazując na tezy zawarte w punktach 33-41 tego orzeczenia). Dopiero zaś przesądzenie tej przesłanki spowoduje konieczność zbadania w postępowaniu przed sądem krajowym, czy i w jakiej wysokości powódka poniosła szkodę pozostającą w związku przyczynowym z naruszeniem zobowiązania ciążącego na pozwanym Państwie.

30. Jednocześnie Sąd Apelacyjny wskazuje, że uznaje za wadliwe pozostałe argumenty prawne Sądu Okręgowego. Nie budzi wątpliwości, że powódka dochodzi w tej sprawie odszkodowania od Skarbu Państwa za szkodę majątkową. Powódka twierdzi, że na skutek niepełnej implementacji dyrektywy nie mogła uzyskać od ubezpieczyciela dalszego zadośćuczynienia za krzywdę doznaną w wyniku śmierci jej matki, w kwocie 78 000 zł. Rzeczywiście, tak jak ujął to Sąd I instancji, zadośćuczynienie należne powódce od ubezpieczyciela miało jej kompensować krzywdę niemajątkową. Nie zmienia to faktu, że formą kompensaty krzywdy niemajątkowej przewidzianą przez prawo polskie jest zadośćuczynienie pieniężne. Wobec tego przyjąć trzeba, że wadliwa implementacja mogła

wywołać szkodę materialną w majątku powódki w postaci nieuzyskania świadczenia pieniężnego od ubezpieczyciela. Kwalifikacji roszczenia powódki względem Skarbu Państwa jako roszczenia odszkodowawczego nie stoi na przeszkodzie fakt, że źródłem niezaspokojonych roszczeń pieniężnych powódki względem ubezpieczyciela była krzywda niemajątkowa wynikająca ze śmierci jej matki.

31. Ponieważ przedstawione zagadnienie nie było przedmiotem wypowiedzi Trybunału Sprawiedliwości, Sąd Apelacyjny uznał za niezbędne w powyższych okolicznościach zawieszenie postępowania i zwrócenie się do Trybunału Sprawiedliwości w trybie odesłania prejudycjalnego o wykładnię art. 2 dyrektywy 2005/14.

Katarzyna Polańska-Farion

Marzena Konsek-Bitkowska

Agnieszka Wachowicz-Mazur

Na oryginale właściwe podpisy
Za zgodność
STARSZY SEKRETARZ SĄDOWY
Marta Buszkarska